

ZAPISNIK

2., izvanredne, sjednice Senata Sveučilišta u Zagrebu u 342. akademskoj godini (2010./2011.) održane u utorak 26. listopada 2010. s početkom u 12 sati u Auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14.

1. Prof.dr.sc. Aleksa Bjeliš, rektor

- Prof.dr.sc. Bojan Baletić, prorektor za prostorno planiranje i razvoj
- Prof.dr.sc. Tonko Ćurko, prorektor za poslovanje
- Prof.dr.sc. Melita Kovačević, prorektorica za znanost i tehnologiju
- Prof.dr.sc. Ksenija Turković, prorektorica za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju

Zaposlenici u znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim zvanjima

2. Prof.dr.sc. Ivica Kostović, Medicinski fakultet – predsjednik Vijeća biomedicinskog područja
3. Prof.dr.sc. Vesna Vašiček, Ekonomski fakultet - predsjednica Vijeća društveno-humanističkog područja
4. Prof. dr. sc. Irena Cajner Mraović – zamjenica predsjednice Vijeća društveno-humanističkog područja
5. Prof.dr.sc. Mirko Orlić, Prirodoslovno-matematički fakultet – predsjednik Vijeća prirodoslovnog područja
6. Prof.dr.sc. Zdravko Kapović, Geodetski fakultet – predsjednik Vijeća tehničkog područja
7. Prof.dr.sc. Nikola Pernar, Šumarski fakultet – predsjednik Vijeća biotehničkog područja
8. Izv.prof. Goran Sergej Pristaš– predsjednik Vijeća umjetničkog područja
9. Prof.dr.sc. Karmela Barišić, Farmaceutsko-biokemijski fakultet
10. Prof.dr.sc. Nada Čikeš, Medicinski fakultet
11. Prof.dr.sc. Davor Miličić, Medicinski fakultet
11. Prof.dr.sc. Marijan Klarica, Medicinski fakultet
11. Prof.dr.sc. Dragutin Komar, Medicinski fakultet
12. Prof.dr.sc. Tomislav Dobranić, Veterinarski fakultet
13. Prof.dr.sc. Dražen Matičić, Veterinarski fakultet
14. Prof.dr.sc. Davor Romić, Agronomski fakultet
14. Doc.dr.sc. Mihaela Britvec, Agronomski fakultet
15. Prof.dr.sc. Damir Ježek, Prehrambeno-biotehnološki fakultet
17. Prof.dr.sc. Milan Oršanić, Šumarski fakultet
18. Prof.dr.sc. Draženka Blaži, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
19. Prof.dr.sc. Vlasta Bahovec, Ekonomski fakultet
20. Prof.dr.sc. Tonći Lazibat, Ekonomski fakultet
20. Prof.dr.sc. Tihomir Hunjak, Fakultet organizacije i informatike
21. Prof.dr.sc. Nenad Zakošek, Fakultet političkih znanosti
22. Prof.dr.sc. Igor Jukić, Kineziološki fakultet
23. Prof.dr.sc. Željko Potočnjak, Pravni fakultet
24. Prof.dr.sc. Vladimir Šimović, Učiteljski fakultet
25. Prof.dr.sc. Damir Boras, Filozofski fakultet
26. Prof.dr.sc. Marko Tadić, Filozofski fakultet

27. Prof.dr.sc. Miljenko Jurković, Filozofski fakultet
28. Prof.dr.sc. Borislav Grgin, Filozofski fakultet
29. Prof.dr.sc. Josip Oslić, Katolički bogoslovni fakultet
30. Prof.dr.sc. Zvonimir Čuljak, Hrvatski studiji
31. Prof.dr.sc. Amir Hamzić, Prirodoslovno-matematički fakultet
31. Prof.dr.sc. Mladen Juračić, Prirodoslovno-matematički fakultet
31. Prof.dr.sc. Nikola Sarapa, Prirodoslovno-matematički fakultet
32. Prof.dr.sc. Hrvoj Vančik, Prirodoslovno-matematički fakultet
33. Prof.dr.sc. Lenko Pleština, Arhitektonski fakultet
34. Prof.dr.sc. Nedjeljko Perić, Fakultet elektrotehnike i računarstva
36. Prof.dr.sc. Stanislav Kurajica, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
37. Prof.dr.sc. Zdravko Virag, Fakultet strojarstva i brodogradnje
38. Prof. dr. sc. Tanja Jurčević Lulić, Fakultet strojarstva i brodogradnje
39. Prof. dr. sc. Zvonko Kavran, Fakultet prometnih znanosti
40. Prof. dr. sc. Gorana Novaković, Geodetski fakultet
41. Prof.dr.sc. Mladen Božićević, Geotehnički fakultet
41. Prof.dr.sc. Vesna Dragčević, Građevinski fakultet
42. Prof.dr.sc. Diana Milčić, Grafički fakultet
43. Prof.dr.sc. Faruk Unkić, Metalurški fakultet
44. Prof.dr.sc. Biljana Kovačević Zelić, Rudarsko-geološko-naftni fakultet
45. Prof.dr.sc. Darko Ujević, Tekstilno-tehnološki fakultet
46. Red.prof. Enes Midžić, Akademija dramske umjetnosti
47. Izv.prof. Dalibor Jelavić, Akademija likovnih umjetnosti
48. Izv.prof. Mladen Janjanin, Muzička akademija

Zaposlenici u suradničkim i nastavnim zvanjima

49. Eva Kirchmayer-Bilić, Muzička akademija
50. Jasminka Pecotić Kaufman, Ekonomski fakultet
51. Ivan Čanjevac, Prirodoslovno-matematički fakultet

Studenti preddiplomskog i diplomskog studija

52. Marko Banušić, Prirodoslovno-matematički fakultet
53. Ivan Bota, Fakultet političkih znanosti
54. Ivan Tomljenović, Katolički bogoslovni fakultet
55. Ivan Matić, Agronomski fakultet

Predstavnici studenata poslijediplomskog studija

56. Martin Starčević, Fakultet prometnih znanosti
57. Dario Škegro, Kineziološki fakultet

Ostali prisutni

- Prof.dr.sc. Vesnica Garašić, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja
- Vilim Ribić, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja

- Prof.dr.sc. Ivan Šestak, dekan Filozofskog fakulteta Družbe Isusove
- mr.sc. Zoran Bekić, ravnatelj SRCE-a

iz stručne službe Rektorata

- akademska tajnica Olga Šarlog-Bavoljak, dipl.iur.
- stručna suradnica u Uredu za akademske poslove Anja Zlatić, dipl.iur.
- stručna suradnica za odnose s medijima Tamara Dagen, dipl. novinar

Rektor prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš otvorio je 2. sjednicu Senata u 342. akademskoj godini (2010./2011.), pozdravio sve prisutne i predložio dopunu dnevnog reda koji su članovi Senata dobili u pozivu za sjednicu s nultom točkom dnevnog read: Obavijest prorektora za poslovanje prof. dr. sc. Tonka Ćurka o prijedlogu Ugovora o subvenciji troškova redovitih (diplomskih i integriranih) studija u akademskoj godini 2010./2011.

Dnevni red jednoglasno je prihvaćen.

Dnevni red :

0) Obavijest prorektora za poslovanje prof. dr. sc. Tonka Ćurka o prijedlogu Ugovora o subvenciji troškova redovitih (diplomskih i integriranih) studija u akademskoj godini 2010./2011.

1) Izbor prorektora Sveučilišta u Zagrebu

2) Rasprava o nacrtima Zakona o sveučilištu, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o znanosti

0) Obavijest prorektora za poslovanje prof. dr. sc. Tonka Ćurka o prijedlogu Ugovora o subvenciji troškova redovitih (diplomskih i integriranih) studija u akademskoj godini 2010./2011.

Prorektor za poslovanje prof.dr.sc. Tonko Ćurko izvijestio je o aktualnom stanju sa usuglašavanjem ugovora o pokriću studentskih školarina za diplomatske studije. Vezano uz subvenciju troškova redovitih studenata na diplomatskim i integriranim studijima u ak.g. 2010./2011. Sveučilište u Zagrebu je razmatralo prijedlog ugovora koji je dostavljen od strane MZOŠ. Sveučilište u Zagrebu je zauzelo stav da izvorni prijedlog kako ga je poslalo MZOŠ za SUZg nije prihvatljiv i to iz sljedećih razloga:

1. Smatramo da je prije usuglašavanja sadržaja ovog prijedloga ugovora potrebno dovršiti realizaciju odgovarajućeg ugovora za akademsku godinu 2009./2010. potpisanog 2. srpnja 2009.

2. Smatramo da se pri obračunu proračunskih sredstava koja se sveučilištima isplaćuju na ime participacije školarina, i za Ugovor iz 2009./2010. i za Ugovor 2010./2011. treba poštivati princip jednakog tretmana svih hrvatskih sveučilišta. Senat Sveučilišta će nakon što se taj princip uzme u obzir odgovarajućim odlukama izvršiti preras podjelu tih sredstava u skladu sa zakonskim načelima autonomije u raspolaganju sjelovitim iznosom (lump-sumom) financijskih sredstava osiguranih iz državnog proračuna. U skladu s iznesenim potrebno je preformulirati članak 7. predloženog Ugovora uzimajući u obzir sljedeće činjenice:

- sastavnice Sveučilišta su sredstva od participacije školarina pretežito trošile za pokrivanje materijalnih troškova budući da Proračun podmiruje materijalne troškove na razini Sveučilišta s 32-34%,

- doznačena sredstva se unutar Sveučilišta preraspodjeluju odlukom Senata prema kriterijima koji na najbolji mogući način zadovoljavaju potrebe sastavnica.

3. Predlažemo da se u Ugovor doda novi članak koji glasi:

„Sveučilište i njegove sastavnice se obvezuju da neće naplatiti iznos participacije školarine iz članka 3. ovog Ugovora od studenata na koje se ovaj Ugovor odnosi ako Ministarstvo izvrši svoju obvezu financiranja troškova studija iz ovog ugovora.

U slučaju neispunjenje obveze od strane Ministarstva do rokova utvrđenih ovim ugovorom, Sveučilište će iznos participacije školarine iz članka 3. Ugovora naplatiti od studenata na koje se ovaj Ugovor odnosi, a kojima se priznaje pravo na regres tog iznosa od Ministarstva.“

Rektor je napomenuo da će slijedeća sjednica Senata biti 16. studenog 2010. te da se nada da će do tada tekst ugovora s MZOŠ biti usklađen.

Nakon diskusije, Senat je rektora ovlastio za potpisivanje ugovora ako se tekst uskladi ranije, u skladu s iznesenim načelima.

1) Izbor prorektora Sveučilišta u Zagrebu

Rektor Sveučilišta u Zagrebu iznio je svoj prijedlog Senatu da i nadalje, u njegovom drugom mandatu, Sveučilište ima pet prorektora, nekima su u odnosu na dosadašnje promijenjene nadležnosti, a i mijenjaju se neki predloženici.

-Za prorektora za prostorni razvoj i međuinstitucionalnu suradnju se predlaže prof.dr.sc. Bojan Baletić. Međuinstitucionalna suradnja je ranije bila u okviru međunarodne suradnje.

-Za prorektoricu za studente i studije se predlaže prof.dr.sc. Blaženka Divjak.

Javila se potreba za dodavnjem ovog „za studente“. Za svakog prorektora je imenovan 1 student - pomoćnik koji omogućava izravnu komunikaciju u toj domeni.

-Za prorektoricu za istraživanje i tehnologiju predlaže se prof.dr.sc. Melita Kovačević.

-Za prorektoricu za pravna pitanja i međunarodnu suradnju predlaže se prof.dr.sc. Ksenija Turković.

-Za prorektoricu za poslovanje predlaže se prof.dr.sc. Vesna Vašiček.

Rektor je uz kratak osvrt o dosadašnjem radu i postignućima u proteklom mandatu zahvalio na suradnji dosadašnjim prorektorima, prof. dr. sc. Ljiljani Pinter i prof.dr.sc. Tonku Ćurku.

Odlučeno je da će se glasovati javno i za sve predloženičke odjednom. Za potvrdu je potrebna natpolovična većina ukupnog broja članova Senata, znači 35 glasova.

-Prof. Boras je zahvalio dosadašnjim prorektorima na radu.

-I. Bota se kao predsjednik Studentskog zbora također zahvalio dosadašnjoj prorektorici Pinter i dosadašnjem prorektorcu Ćurku na suradnji te zaželio puno uspjeha i sreće u radu novoj prorektorskoj ekipi.

-Prof. Hamzić se u ime PMF-a zahvalio dosadašnjim prorektorima. Sviđa mu se što je predložena prof. Vašiček jer poznaje njen rad.

Senat je jednoglasno donio o imenovanju prorektora Sveučilišta u Zagrebu za mandatno razdoblje je do 30. rujna 2014. godine.

2) Rasprava o nacrtima Zakona o sveučilištu, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o znanosti

Rektor navodi da je u tijeku javne rasprave o nacrtima zakona održano niz aktivnosti te su uznesene mnoge primjedbe na nacрте zakona što opće što po pojedinim člancima.

- 22. listopada 2010. održan je sastanak dekana sastavnica Sveučilišta u Zagrebu.

- 6. listopada 2010. je na Ministarstvu održan Rektorski zbor na kojem se očekivalo od rektora da iznesu svoje prve dojmove. Rektor je iznio stav Sveučilišta u Zagrebu da zakonski paket nije dobra osnova za daljnje promjene: narušava se autonomija sveučilišta, gubi se jasna koncepcija istraživačkog sveučilišta, pravi se bitan zaokret koji za posljedicu može imati loš razvoj binarnog sustava, uvođenjem koncepta upisnina sa nejasnim razradama vezano uz uspješnost i druge elemente vezano uz studente radi se odmak od principa visokog obrazovanja kao javnog dobra i da se konceptom jednog nacionalnog vijeća kojem je na čelu predsjednik Vlade i načinom imenovanja tijela kojima su odgovorna za rad sveučilišta, ide u smjeru jake etatizacije i uplitanja političke kontrole u istraživački i visokoobrazovni sektor.

Rektori su predložili ministru da još jedanput provedu ozbiljne konzultacije da se vidi je li se mogu napraviti konstruktivni pomaci. Održana su dva sastanka. Prvo bi se trebale razriješiti teme oko autonomije sveučilišta, zatim da se u Zakon o sveučilištu jasno postave odredbe i kvalifikacije koje sveučilište definiraju kao istraživačko sveučilište, da se programskim ugovorima definiraju odnosi u financiranju sveučilišta i financijski odnosi unutar sveučilišta u samim zakonskim odredbama.

- Zakon o visokom obrazovanju je vrlo nedorađen i upitne je kvalitete. Zakon o znanosti je zapravo zakon o znanstvenim institutima. Treba jasno postaviti pravila istraživačke djelatnosti i njenog financiranja na sveučilištima. Znanstvena i istraživačka zajednica u užem smislu i istraživačka zajednica Sveučilišta u Zagrebu prepoznaju zajedničke interese i pristupe ovim prijedlozima te je dopis sa tim trojnim potpisima upućen gospodinu ministru s prijedlogom da se drugačije koncipira javna rasprava o zakonima uzimajući u obzir kodeks koji je donijela Vlada RH u studenom prošle godine gdje je određeno da će svakoi propis od strateške važnosti proći javnu raspravu u trajanju od 30 dana, što ovaj puta nije bio slučaj.

- Članovima Senata dostavljeni su zaključci i stavovi javnih rasprava o nacrtima zakona vijeća područja Sveučilišta u Zagrebu, fakultetskih vijeća naših sastavnica te brojnih pojedinaca koji rade na Sveučilištu u Zagrebu.

- Prorektorica Ksenija Turković ukratko je izvijestila članove Senata o Zakonu o sveučilištu. Način donošenja zakona je takav da je i sveučilišna i znanstvena publika iz donošenja tog zakona bila isključena. Zakoni su se donosili u tajnosti. Vrlo kratak rok za javnu raspravu, 13 radnih dana. To pokazuje politički pritisak. Svaka odredba tog zakona je na neki način ograničavanje autonomije sveučilišta. Najjači napad na sustav autonomije sveučilišta je način na koji se predviđa unutarnji preustroj sveučilišta. Nacionalno vijeće će donijeti smjernice. To je na neki način napad na sveučilišta. Tim zakonom se prikriveno ukida pravna osobnost sastavnica.

Akademске slobode obuhvaćaju: pravo sveučilišta da odredi svoj akademski profil, uvođenje novih programa, definiranje strukture i sadržaja programa, uloge i ostvarivanja kvalitete programa, kontrola nad upisom studenata itd. Sveučilišno vijeće postaje izravna ruka države i politike na funkcioniranje sveučilišta jer bi sveučilišno vijeće bilo sastavljeno od 5 predstavnika sveučilišta, 4 predstavnika

ministarstva i sve odluke se donose 2/3 većinom što znači da se bez ministarstva ne može donijeti odluka. Način izbora rektora i dekana je ispolitiziran. Zakon uvodi programsko financiranje ali ga ne definira na dovoljno precizan način. Zakonodavac je opredijelio za programsko financiranje po principu austrijskog zakona. Što se tiče zapošljavanja, u to ovaj zakon nije ušao. Zakon otvara mogućnost privatizacije sastavnica javnog sveučilišta.

-Prof. Ž. Potočnjak je izvijestio o Zakonu o visokom obrazovanju. Taj zakon je, kao i ostala dva, pisan i pripreman na krajnje neznanstven i neakademski način. Zakonima nedostaje strategija, jasno definirana politika, nema obrazloženja, nema analize, nema procjene troška i nema ocjene učinaka. Ako bez obzira na to, pokušamo procijeniti što su politike koje stoje iza tih zakona, ustanovio je 4 ideje koje stoje iza toga: 1.smanjenje izdataka za visoko obrazovanje i znanost, 2.smanjenje broja redovitih profesora za polovicu u narednih 5 godina, 3.povećanje utjecaja države, 4.privatizacija. To se sve donosi u trenutku kad bi se trebali ozbiljno pripremati za pristupanje Europskoj uniji. Ključnu ulogu u visokom obrazovanju ima Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje i znanost. Ono utvrđuje strategiju razvoja znanosti i visokog obrazovanja, odlučuje koje će se institucije osnivati, koje ukidati, kakva će biti organizacijska struktura, imenuje arbitra ako se ne može sporazumjeti o programskom ugovoru itd. Struktura Nacionalnog vijeća je: predsjednik/ca Vlade, 2 ministra, 2 člana saborskih odbora i svi ostali koji mogu biti iz reda znanstvenika i nastavnika ali su imenovani od strane Vlade RH. Zakon je temeljen na ideji izjednačavanja dodiplomskih, stručnih i sveučilišnih studija. Što se tiče dodiplomske razine i veleučilišno i sveučilišno obrazovanje izjednačeno. Dakle tek na diplomskoj razini se javlja element znanosti kad se radi o sveučilišnom obrazovanju. Institutima je dana mogućnost da i oni budu nositelji doktorskih studijskih programa što uključuje i doktorske programe. Studentima je rečeno da će umjesto školarina plaćati upisnine s tim da kod tih školarina je bitna promjena politike. Sada se uvodi upisnina koju bi u jednakom iznosu bez obzira na programe i uspjeh u studiju plaćali svi studenti. Ako se pokuša taj model primijeniti na Sveučilište u Zagrebu koje ima 60 000 studenata, 7000 zaposlenih, onda to znači razbijanje zagrebačkog sveučilišta jer fakulteti gube svoju pravnu osobnost. Što se tiče zaposlenih, umjesto znanstveno-nastavnih zvanja, uvode se znanstveno-nastavna radna mjesta. Kontrolu nad ustrojem zadržava Ministarstvo. Uvodi se akademska dopusnica koja koincidira tj. vremenski se podudara sa izborima. Akademska dopusnicu bi izdavao rektor ali je čudno da bi ju izdavao na prijedlog Senata. Nisu predviđeni kriteriji za uskraćivanje dopusnice.

-Prorektorica M. Kovačević izvijestila je članove Senata o Zakonu o znanosti. On je bio gotov prije godinu i pol dana i čekao kad će biti spreman za ići u javnost. Bilo je pitanje da li će se čekati Zakon o visokom obrazovanju. Obećavalo se da će tim zakonom biti uređena doktorska izobrazba, financiranje projekata sa velikom lepezom različitih mogućnosti, uređivanje znanstvenih novačkih mjesta po sasvim drugim načelima i financiranje doktoranata, internacionalizacija u smislu zapošljavanja istraživača na drugi način itd. Ništa od tih obećanja u Zakonu se nije pojavilo. Ovaj Zakon nije u skladu s nijednim dokumentom Europske unije koji se odnosi na istraživanje, na sveučilište i na transfer tehnologije. Prijedlog Sveučilišta je bio da se Zakon o znanosti uključi u Zakon o sveučilištu, a da postoji posebni zakon o institutima. Umjetnost kao pojam uopće ne postoji u ovim zakonima. Nejasna je razlika između državnih i nacionalnih instituta. Nedopustivo je i nezamislivo iz pozicije Europe da se sveučilište podvodi pod kategoriju instituta i da se znanstvena djelatnost na sveučilištima tretira pod kategorijom instituta. Financiranje znanosti je podvodi isključivo pod programsko financiranje. Visoko obrazovanje čini: nastava, istraživanje i obrazovanje. Kad se pogledaju svi zakoni, doktorska izobrazba je nestala. Srž onoga što čini sveučilište i što ga razlikuje od drugih visokoobrazovnih sustava je doktorska izobrazba. Sa svim ovim zakonima se ukida binarni sustav i

uništava diverzifikacija obrazovanja a to je jedan od ključnih momenata u uspostavi i njegovanju visokog obrazovanja u Europi.

-Rektor je izvijestio da je jučer održana tribina o nacrtima zakona na Medicinskom fakultetu u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu, Instituta Ruđer Bošković i Instituta za fiziku. Zaključci jučerašnje tribine su:

1. Postojeći sustav uređenja znanstvene i visokoobrazovne djelatnosti potrebno je svakako poboljšati. Predloženim nacrtima zakona to nije moguće postići.

2. Nacrti su sastavljeni bez potrebne suradnje sa sveučilišnom i znanstvenom zajednicom. Ministarstvo je bez konzultacija s matičnim institucijama sastavilo privatnim pozivom radnu skupinu koja je imala naputak Ministra da ne smiju prenijeti akademskoj zajednici što se na zakonima radi. Za javnu raspravu je ostavljeno svega trinaest radnih dana, što nije u skladu s demokratskim načinom donošenja Zakona i nije u skladu s europskom praksom.

3. Predlagač nije utvrdio zašto treba mijenjati zakonsko uređenje sveučilišne i znanstvene djelatnosti te zašto je to potrebno upravo u ovom trenutku. Nije ustanovljeno u čemu se sastoje manjkavosti postojećeg sustava ni kako bi te manjkavosti trebalo otkloniti. Zakoni koji uređuju ovu materiju, za koju sam zakonodavac kaže da je od posebnog državnog interesa mogu se donijeti samo temeljem odgovarajuće strategije (smjernica) u čijem donošenju imaju prilike sudjelovati svi dionici. Bez strategije (smjernica) nije moguće utvrditi unose li predloženi zakonski tekstovi potrebne promjene i postiže li željene ciljeve.

4. Pri izradi zakona korišteni su neki strani zakoni, prije svega austrijski, bez objašnjenja zašto upravo oni trebaju poslužiti kao uzor za reformu hrvatskih sveučilišta i znanstvenih instituta. Pritom se, zbog razloga o kojima se može samo nagađati, odustalo od unošenja mnogih odredaba iz tih zakona ili su pojedini važni dijelovi nekih odredaba ispušteni ili izmijenjeni, na način da sadržaj odredaba postaje nerazumljiv ili pak posve prazan. Time u dobroj mjeri postaje upitnom primjenljivost dobrih rješenja koja su prenijeta iz tih zakona.

5. Predloženi zakoni sadrže niz rješenja koja krše Ustavom zajamčenu autonomiju sveučilišta i slobodu znanstvenog, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Odredbe o ovlastima, sastavu i načinu odlučivanja tijela na sveučilištima i institutima (sveučilišno vijeće i upravno vijeće instituta) omogućuju neposredan utjecaj izvršne vlasti na sveučilište i znanost. Odredbama o preoblikovanju nameću se statusne promjene bez volje sveučilišta i instituta. Država mora imati utjecaj i kontrolu nad trošenjem javnih sredstava koja se ulažu u znanost i visoko obrazovanje, ali to ne znači da se o ustroju ustanova i personalnim rješenjima može odlučivati na političkim instancama.

6. U mnogim ustanovama postoji svijest o potrebi preustroja, ali u okviru postojećih zakona, statuta i drugih mjerodavnih propisa. Pojedine ustanove već provode preustroj prema postojećem uređenju. Nepotrebna je i protuustavna intervencija države u ustroj sveučilišta, koju predviđaju predloženi nacrti.

7. Znanstvena i visokoobrazovna djelatnost mora djelovati po načelu kompetitivnosti, uz osiguranje odgovarajućeg programskog financiranja na temelju ugovora između Ministarstva i pojedinih institucija. Sustav financiranja kroz programske ugovore je nedovoljno dorađen i time ostavlja prostor za netransparentnost koja je plodno tlo za korupciju. Predloženi model javnog financiranja predviđa

trajno smanjivanje ulaganja u znanost, iako Hrvatska spada u skupinu država koje najmanje ulažu u znanost po bruto društvenom proizvodu.

8. U javnosti se kao jedna od pobuda za donošenje zakona navodi potreba borbe protiv korupcije, no nejasno je kojim zakonskim rješenjima se taj cilj nastoji postići. Suzbijanje korupcije primjereno je uređeno drugim zakonima koji za to propisuju ovlasti odgovarajućih organa i postupak u kojemu se one ostvaruju.

9. Predloženim zakonima unosi se posvemašnji nered u pitanje statusa znanstvenika i sveučilišnih nastavnika i suradnika. Nastojanje da se smanji udio najviših sveučilišnih zvanja nemoguće je ostvariti postavljanjem unaprijed određenih postotaka te naredbom da se oni ostvare u kratkom roku. Nemoguće je mlade suradnike privući i zadržati u sustavu znanosti i visokog obrazovanja ako im je uskraćena prilika da u njemu napreduju te uvoditi različite dobne granice pripadnika znanstvene zajednice za umirovljenje.

10. Nacrtima se ukida pravna osobnost fakulteta i drugih sastavnica ostavljajući otvorenim pitanje uređenja pravnih i poslovnih odnosa unutar sveučilišta. Takvim nedorečenim prijedlogom dovodi se u pitanje stabilnost, pravna sigurnost i poslovanje sveučilišta.

11. Sveučilišni studiji poistovjećuju se sa stručnim studijima. Time se uništava binarnost sustava te potiče privatizacija sveučilišne djelatnosti, što bi imalo porazne posljedice na kvalitetu istraživačkih i visokoobrazovnih djelatnosti.

12. Ponuđena zakonska rješenja omogućuju privatizaciju dijelova postojećih javnih sveučilišta čime se izravno zadire u baštinu koja pripada cjelokupnom hrvatskom narodu i budućim generacijama.

13. Zakoni uopće ne određuju načine financiranja i istraživanja neovisno o programskom financiranju koje je u odnosu na sveučilišta nedovoljno razrađeno. Dok bi neovisni znanstveni fondovi trebali omogućiti kompetitivno natjecanje za istraživačka sredstva, programskim se financiranjem trebaju podmiriti troškovi redovnog poslovanja sveučilišta i instituta.

14. Podjela javnih instituta na „nacionalne“ i „državne“ ne može se prihvatiti, jer nisu navedeni kriteriji prema kojima bi se ti instituti razlikovali. Svi javni instituti osnovani su radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateške važnosti za Republiku Hrvatsku. Pritom je sam naziv „državni institut“ neodgovarajući jer implicira neposrednu državnu kontrolu. Takav status instituta onemogućuje njihovu prijave na međunarodne natječaje, koji isključuju državne znanstvene ustanove.

15. Definiranjem sastava i uloge tj. misije nacionalnog (nacionalnih) vijeća mora se osigurati njegova (njihova) neovisnost u radu te odgovarajuće pokrivanje svih aspekata hrvatskog visokoobrazovnog i istraživačkog prostora. U takvom nacionalnom vijeću jedini predstavnik Vlade trebao bi biti nadležni ministar.

16. Predloženo rješenje reizbora na znanstvena radna mjesta obveznim raspisivanjem javnoga natječaja nestimulativno je i nije dio međunarodne prakse. To pitanje treba riješiti internim natjecajima odnosno pravilnicima.

17. Obveza odlaska poslijedoktoranada u drugu znanstvenu ustanovu ne može se prihvatiti. Potrebno je stimulirati usavršavanje poslijedoktoranada u inozemstvu ili u drugim ustanovama, ali to ne bi

smjela biti zakonska obveza. Nadalje, takvo rješenje ne uzima u obzir mogućnost zapošljavanja stranaca na radno mjesto suradnika poslijedoktoranda, jer je obaveza slanja na specijalizaciju izvan matične ustanova u takvom slučaju besmislena.

18. Donošenje novih zakona ne može se opravdati potrebom usklađenja s pravnom stečevinom EU, jer su pregovori u poglavlju 25 (Znanost i istraživanje) okončani temeljem prezentiranja postojećih propisa Europskoj komisiji. Donošenje novih zakona kojima bi bio ugrožen postojeći stupanj sveučilišne autonomije i akademskih sloboda, moglo bi dovesti do potrebe ponovnog otvaranja pregovora u tom području.

Temeljem svega prethodno navedenog predlažemo:

- 1. Povlačenje predloženih nacрта triju Zakona iz javne rasprave.*
- 2. Formiranje radne skupine koja će donijeti smjernice za donošenje novih zakonskih propisa u području znanosti i visokog obrazovanja kojima će se utvrditi problemi koje treba riješiti, ciljevi koji se žele postići te način na koji će se ti ciljevi postići.*
- 3. Formirati radnu skupinu za donošenje zakona čiji rad će biti transparentan i dostupan javnosti.*
- 4. Budući znanost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog državnog interesa u tim radnim skupinama trebali bi sudjelovati kako predstavnici vladajuće stranke tako i opozicije kao i predstavnici sveučilišne i znanstvene zajednice (uključujući i predstavnika studenata koji su delegirani od tih zajednica i njima odgovorni*

Na taj način Vlada RH će pokazati da stvarno vodi brigu o sveučilištima i znanstvenim institutima kao značajnom djelu hrvatske baštine koja pripada cjelokupnom hrvatskom narodu i njegovim budućim generacijama. Sveučilišna i znanstvena zajednica samo je pod tim uvjetom spremna snositi odgovornost za budućnost znanosti i visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

-V. Ribić izvjestio je članove Senata da se u Sindikatu o nacrtima zakona raspravljalo i donijeli su zaključak da su do sada izneseni samo negativni stavovi o zakonima te da treba vidjeti da li šta treba mijenjati u strukturi sveučilišta. Neprihvatljiv je način izbora rektora. Loše je da je rektor dobio puno ovlasti menadžerskog karaktera te da on mora biti dokazano organizacijski sposoban. U sindikatu smatraju da je dobro: 1. što se u novim zakonima rektoru daju veća prava nego što je imao do sada, a dekanima se smanjuju ovlasti, 2. da se radni odnos zasniva sa sveučilištem, a ne sa fakultetima, 3. onemogućavanje tezgarenja, 4. pokušaj razdvajanja 4 temeljne funkcije na sveučilištu: akademska, upravna, poslovodna i nadzorna, 5. ideja preoblikovanja sveučilišta i 6. znanstveni novaci se izjednačavaju sa asistentima. U sindikatu smatraju da je loše: 1. sastav Senata je manjkav, 2. predstavnički sistem, smatraju da svaki član Senata mora biti izabran od cjeline, 3. akademske slobode, 4. smanjivanje broja godina za napredovanje bez regulacije odgovornosti mentora, 5. ukinuti su stručni suradnici, 6. zapošljavanje na određeno vrijeme znanstvenih zvanja iz vlastitih sredstava

- I. Bota je iznio da je Studentski zbor u dilemi: 1. uložiti brojne amandmane na ove zakone između ostalog i zato što su studenti za 50% izgubili pravo glasa u odnosu na ranije, izbačeni su iz brojnih tijela, problemi sa upisnicama, nitko od studentskih predstavnika nije bio kontaktiran u vezi ovih prijedloga zakona, ili 2. u potpunosti odbaciti ovakav prijedlog zakona.

-Prof. Boras kaže da je vijeće Filozofskog fakulteta jučer donijelo jednoglasne zaključke osim u jednoj stavci u kojoj je zaključilo da ovi zakoni kao cjelina su toliko nekonzistentni da ne odgovaraju zahtjevima akademske zajednice. Sindikat bi trebao definirati programske smjernice.

-Prof. Midžić je u ime dekana umjetničkih akademija rekao da u potpunosti prihvaćaju zaključke o nacrtima prijedloga zakona. Imaju dopunu koja glasi:

„Umjetnost koja je u sastavu sveučilišnog djelovanja uporedna i kao samostalno područje jednako važna s područjem znanosti u svom nastavnom, istraživačkom i stvaralačkom obliku nije podložna istim mjerilima posebice kad se radi o zakonskoj normi. Predloženi zakoni nisu uzeli u obzir sva dosadašnja dostignuća i posebnost umjetničkog područja, u njima nije prepoznata visokoškolska umjetnička naobrazba, umjetničko istraživanje i umjetničko stvaralaštvo kao samosvojni segment u nacionalnom, sveučilišnom, kulturnom i umjetničkom istraživačkom prostoru. Osim zanemarivanja u određivanju nekih bitnih statusnih pitanja u njima se na umjetničko područje mehanički prinijemaju odrednice koje su predviđene za znanost čime se iskazuje posvemašnje nepoznavanje umjetničkog područja. U tradicijski određenoj znanstvenoj terminologiji, sustavu i organizaciji znanstvenog rada teško se može izjednačiti sustav djelovanja na umjetničkom području kako istraživačko, nastavnom i posebice umjetničkom djelovanju. Zakoni, osim što ne prepoznaju umjetničko djelovanje, temeljito zadiru u biće umjetnika nastavnika na način da zamjenjuju vrhunsko umjetničko djelovanje sa formalnim stjecanjem doktorata znanosti. Doktorat umjetnosti nije izostavnica sa umjetničkim djelovanjem.“

Primjenom ovako koncipiranih zakona uvodi se sustav u kojem umjetničke akademije ostaju bez najvrijednijeg u svojem biću a to su nastavnici-umjetnici. U roku od 5 godina stotine nastavnika-umjetnika predloženim zakonom ne mogu ostati na svojim radnim mjestima. Njih nema tko zamijeniti idućih 20 godina. Jedino će redoviti profesori u trajnom zvanju moći raditi do 85 godine.

-Prof. Hunjak je primjetio da nitko više ne upotrebljava frazu „društvo znanja“. Prof. Vančik je iznio crna predviđanja ali prof. Hunjak smatra da je to realno. Ministarstvo preoblikovanje Sveučilišta u Zagrebu vidi samo na jedan način, njegovim raspadom. Rektor ne raspolaže popisom svojih zaposlenika, to je pod kontrolom ministarstva.

-Rektor se složio da treba istaknuti važnost istraživanja i visokog obrazovanja u nacionalnom, gospodarskom i društvenom kontekstu ove zemlje.

-Prof. Oslić je spomenuo da su za KBF bitne 2 stvari: 1.prekratko je vrijeme za javnu raspravu, 2.predloženi zakoni nisu prihvatljivi za katoličke bogoslovne fakultete jer se gubi autonomija. Autonomija KBF je zajamčena ugovorom između Svete Stolice i RH i to iz 1996.g.

-Prof. Kostović smatra da bi Senat trebao dati autonomni dokument koji ne bi u potpisu imao niti institut Ruđer Bošković niti Institut za fiziku. Brinu ga ostala sveučilišta i nerazumijevanje toga što se događa na zagrebačkom sveučilištu. Netočno je da je akademska zajednica protiv promjena.

-Rektor je predložio da se na Senatu u našem dokumentu kaže da se prihvaćaju ovi zaključci te da se navedu dosad iznesene primjedbe.

-Prof. Grgin kaže da u zakonima nije spomenuta Sveučilišna knjižnica niti knjižnice uopće u sustavu sveučilišta, znanosti i visokog obrazovanja što je nužno. Pitanje statusa lektora i viših lektora. Mladi ljudi će sve više izlaziti iz znanosti.

-Prof. Boras je dodao da su prijelazne odredbe u ovim zakonima potpuno izostavljene.

-Prof. Perić je napomenuo da je vrlo nejasno što podzakonski akti reguliraju. Njih bi trebalo donijeti paralelno sa zakonom.

-Prof. Miličić je istaknuo da se u nacrtima zakona ne spominju ni sveučilišne bolnice.

Nakon provedene rasprave Senat Sveučilišta u Zagrebu je jednoglasno podržao Zaključke o nacrtima prijedloga Zakona o sveučilištu, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o znanosti, koje su 25. listopada 2010. prihvatili pripadnici hrvatske sveučilišne i znanstvene zajednice na javnoj raspravi održanoj u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu, Instituta Ruđer Bošković i Instituta za fiziku na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Članovi Senata su kao osobito problematično u nacrtima prijedloga zakona između ostalog istaknuli:

a) Neprihvatljiv način donošenja zakona (bez smjernica, bez ikakvih projekcija učinka zakona, u tajnosti, isključivanjem akademske zajednice, bez obrazloženja zakona, s neadekvatnim prijelaznim odredbama, s čitavim nizom podzakonskih akata koje treba naknadno donijeti, a bez kojih je sadržaj nacrta zakona nedorečen i nerazumljiv, s neprimjerenim rokom od 13 radnih dana za javnu raspravu).

b) Narušavanje autonomije sveučilišta u svim njenim bitnim aspektima: organizacijskom, financijskom, onom koji se odnosi na zapošljavanje te na akademske slobode.

c) Poticanje privatizacije sveučilišne djelatnosti te omogućavanje privatizacije dijelova postojećih javnih sveučilišta.

d) Podržao se prijelaz na programsko financiranje, ali se istaknula nedorađenost predloženih odredaba, čime se otvara prostor za netransparentnost u financiranju i trošenju sredstava te za korupciju.

e) Predloženi zakoni u velikoj mjeri zanemaruju sudjelovanje službenih predstavnika studenata u visokoobrazovnim institucijama i tijelima sveučilišta što je izravno vidljivo u smanjenju studentskih predstavnika s dosadašnjih 15% na samo 10%, a što nije u skladu s europskim težnjama i normama.

f) Oštro osuđujemo uvođenje naplate studija pod nazivom „upisnine“ što apsolutno poništava napore cijele akademske zajednice u proteklim godinama da uvede pravedan sustav participacije studenata u troškovima studija.

g) Sukladno Zakonu o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama Studentski zbor je sastavni dio Sveučilišta a u prijedlogu zakona o sveučilištu se gotovo nigdje ne spominje.

h) Predloženi zakoni nisu uzeli u obzir posebnost umjetničkog područja u visokom obrazovanju, umjetničkom istraživanju i umjetničkom stvaralaštvu, premda je umjetnost u sustavu sveučilišnog djelovanja usporedna i jednako važna s područjima znanosti. Postoji opasnost da će se primjenom ovako koncipiranih zakona ugroziti položaj umjetničkih akademija i nastavnika umjetnika.

i) Predloženi zakoni nisu uzeli u obzir poseban status Katoličko-bogoslovnih fakulteta kojima je zajamčena autonomija temeljem ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske sklopljenog 1996. godine.

j) Članovi Senata zaključili su da postoje važna pitanja kojima se nacrti prijedloga zakona uopće ne bave (primjerice sveučilišnim knjižnicama, sveučilišnim bolnicama; suradničkim zvanjima, studentskim standardom, internacionalizacijom sveučilišta i znanosti, itd.), a koje valja riješiti pri pisanju novih zakona.

Zbog svega navedenog u raspravi na sjednici Senata i u gore spomenutim Zaključcima, uvažavajući da u nacrtima prijedloga triju Zakona postoje prijedlozi i nekih dobrih rješenja, Senat Sveučilišta u Zagrebu traži da se nacrti prijedloga triju Zakona povuku iz javne rasprave.

Senat Sveučilišta u Zagrebu smatra da je postojeći sustav uređenja znanstvene i visokobrazovne djelatnosti potrebno poboljšati te je stoga na izvanrednoj sjednici Senata rektor Sveučilišta u Zagrebu najavio intenzivan rad na postupku unutarnjeg prestrukturiranja koji je pokrenut prošle godine s ciljem povećanje efikasnosti u znanstvenim istraživanjima, nastavi, studiranju i upravljanju Sveučilištem, što

je Senat jednoglasno podržao. Senat smatra da se potrebne promjene mogu provesti i u okviru postojećih zakonskih rješenja uz prelazak na programsko financiranje koje je potrebno dodatno zakonski regulirati.

Sveučilište u Zagrebu svojom stoljetnom tradicijom, rezultatima u istraživanjima i obrazovanju generacija naših građana najvažnija je i najuspješnija visokoškolska ustanova u Republici Hrvatskoj, svjesna svojih obveza prema hrvatskom društvu. Zato nas iznenađuju izjave koje se pojavljuju u javnosti o potrebi podjele Sveučilišta u Zagrebu. Naglašavamo da je postupak unutarnjeg uređenja sveučilišta stvar autonomije sveučilišta i njegovih sastavnica te treba biti lišen političkog utjecaja i manipulacija oko podjele Sveučilišta u Zagrebu.

Senat Sveučilišta u Zagrebu ističe da su resursi Sveučilišta maksimalno angažirani u provođenju reforme vezane uz uvođenje bolonjskog procesa u nastavu. Izuzetno teško je istodobno provesti korijenite reforme u više segmenata (statusne promjene, promjene u znanosti itd.) pogotovo ako nisu jasno utvrđeni problemi koji se žele riješiti, ciljevi koji se žele postići te metode kojima se ti ciljevi namjeravaju postići. Stoga Ministarstvo i ova Vlada moraju jasno odrediti prioritete u provođenju reformi visokoškolskog obrazovanja i znanosti, a reforme koje odluče provoditi moraju biti unaprijed promišljene, razrađene u smjernicama dogovorenim s akademskom zajednicom i za te reforme moraju biti osigurana adekvatna financijska sredstva. Uvođenje bolonjskog procesa u nastavu nije bilo adekvatno financijski praćeno pa se nisu mogli polučiti ni željeni ili proklamirani rezultati. Akademskoj zajednici upravo predstoji sveobuhvatna analiza uvođenja bolonjskog procesa.

Ukoliko Vlada RH smatra da je potrebno još jedno korijenito preuređenje visokobrazovnog i znanstvenog sustava zahtijevamo da se to učini u partnerskom odnosu sa sveučilištima i znanstvenim institutima kao što je to predloženo na kraju spomenutih Zaključaka o nacrtima prijedloga Zakona o sveučilištu, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o znanosti usvojenih na javnoj raspravi od 25. listopada 2010.

*

Rektor je zahvalio svima na sudjelovanju u radu sjednice Senata i zaključio sjednicu u 14:15 sati.

Rektor

Prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš

Zapisnik sastavila:

Anja Zlatić, dipl. iur.

Uz poziv od 26. listopada 2010.

Klasa: 602-04/10-04/1

Urbroj: 380-07/1-10-13

